ספר הישר — השער החמישה עשר - בפירוש העת הראויה לעבודת האל יתברך.

השער החמישה עשר - בפירוש העת הראויה לעבודת האל יתברך.

כשיחקור המשכיל על טובות העולם הזה, יכיר כי כל טובה אשר נחלקה לו לא יוליכנה במותו, ולא ירד אחריו כבודו, אך יניח הכל וילך נעור וריק, לבד מטובה אחת אם נחלקה לו, היא עבודת האל, זו לבדה תלך לפניו, כמו שנאמר (ישעיה נח) "והלך לפניך צדקך". ועל כן אמר דוד המלך, עליו השלום (דברי הימים א כח) "אם תדרשנו ימצא לך". ואמר (הושע י) "ועת לדרוש את ה'". ואמר הנביא, עליו השלום (ישעיה נה) "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב".

ואנו צריכים לחקור ולשאול, למה אמר "בהמצאו", היש עת שיימצא ועת אשר לא יימצא. וכשנתבונן בדבר הזה, נכיר, כי יש עתים אשר יימצא האל לדורשיו ועתים לא יימצא, ועל כן אמר "דרשו ה' בהמצאו".

העת הראשונה - כשיקנה האדם שכל, כמו (משלי ג) "ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם". כי בטרם שיקנה האדם שכל לא יכיר את בוראו, ועל כן לא יימצא לו.

והשניה - בטרם שיעשה עוונות ויכעיס אלהיו, אז לבו ישר ונקי, ובלב זך ונקי יימצא האל. וכשיחטא לו ויעבור על מצוותיו, לא יימצא לו כי אם אחרי יגיעה רבה מאד, עד אשר ייכנע וינקה לבבו מטומאתו בתשובה שלימה.

והשלישית - בשעה שהצבור מתענין, כי תפילת הקהל היא יותר מקובלת מתפילת היחיד.

והרביעית - בטרם שיתחבר לאנשים רעים ולאפיקורסים, ותאבד אמונתו, ולא תוכל להירפא לעולם.

והחמישית - בעוד שהוא במרחב, כי בעת צרה ישוב אדם בעל כרחו, ולא יימצא לו אלא אם יעשה למען שמו, ועתות הצרה הן בעת חליו, ובעת היותו ביד אויביו או במצור, ובעת היותו עני ואביון, ובעת בואו בימים, ובעת לכתו בדרכים מסוכנים, ובעת עברו בימים, ובעת שיחלש כחו ותאבד עצתו.

ואלה החמש עתים אשר הקדמנו, כשיבקש אדם בהן אז בוראו יימצא לו, גם בטרם שיקראנו יעננו, כמו שאמר (ישעיה סה) "והיה טרם יקראו ואני אענה". ועל כן יש למשכיל להיזהר באלה העתים בטרם יאבדו מרשותו, ואז יינחם ולא יועיל לו. וראוי למשכיל לדעת ולראות, כמה עתים אבדו לו וכמה עתים ישארו לו, וימהר באלה הנשארות לבקש בהן רצון אלהיו בטרם יאבדו כאשר אבדו האחרות. והשם יעזרנו לעשות הטוב בעיניו, ויימצא לנו בכל קראנו אליו.